www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Anne-Sophie Jouhanneau
KISSES AND CROISSANTS

Text copyright © 2021 by Alloy Entertainment
All rights reserved.
Published by arrangement with Rights People, London
Translation Copyright © 2024 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-05170-4

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

An-Sofi Žuano

POLJUPCI i kroasani

Prevela Jovana Palavestra

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2024.

Za Skota

PRVO POGLAVLJE

TRČIM KROZ AERODROM u širokoj trenerci dok se kosa vijori za mnom. Na putu mi stoji detence koje vrišti i koje preskačem u donekle gracioznom *gran žeteu*, nakon čega u pirueti prolazim pored čoveka koji se muči sa džinovskim koferom.

„*Faites attention!*“, viče jedna žena na mene, jer sam joj umalo nagazila na stopalo. *Pažljivo!*

Problem je što ću ili biti pažljiva ili zakasniti, a kašnjenje trenutno ne dolazi u obzir. Ova Amerikanka mora da se nađe na drugom kraju Pariza *tout de suite*.

„Izvinite“, kažem trčeći kroz terminal aerodroma *Šarl de Gol* dok mi ranac poskakuje i udara me u rame.

Kasnim zbog toga što je sinoć u Njujorku bila ludačka oluja i let mi je prvo odložen za četiri sata, a onda i šest. Posle sam i prestala da brojim, kako se ne bih onesvestila na pomisao da ću propustiti prvi dan škole.

Dobro, nije to baš *škola* u pravom smislu te reči. Škola je prosta kao pasulj u poređenju sa onim što me tamo čeka.

Nalećem na grupicu dece koja je zaprečila čitav hodnik terminala po širini, i samo što ne poljubim pod, ali uspevam da pad pretvorim u *pa de bask*. Hvala mišićnoj memoriji kao posledici otprilike milion godina časova baleta.

Priznajem da nisam ovako zamišljala prve sate u Parizu. Imala sam savršenu viziju onoga što će se desiti – po izlasku iz aviona dočekaće me toplo, sunčano jutro, sjajna smeđa talasasta kosa poskakivaće mi i nakon sedam sati leta. Zabaciću svezane baletanke preko ramena i reći nešto simpatično na francuskom, i to savršenim akcentom – što je rezultat višemesečnog vežbanja – i elegantno se uputiti ka najboljem letu svog života – žestokom baletskom programu na prestižnoj Pariskoj operi. *Le* san, zar ne?

Umesto toga, „nežno" se guram pored nekih ljudi kako bih zgrabila kofer sa trake za prtljag, a onda gledam znakove iznad glave u potrazi za rečju *taksi*. Zatim se dešava nešto zaista neverovatno.

„Mija?"

Ovaj, šta? Kako neko iz Pariza zna ko sam ja?

„Mija, jesi li to ti?"

Potreban mi je trenutak da prepoznam taj glas. Okrećem se i vidim je, svoju arhineprijateljicu. To jest, bila bi to da ja verujem u arhineprijatelje.

„Au, Odri! Otkud ti ovde?" Shvatam da sam joj postavila glupo pitanje tek nakon što su mi te reči izletele iz usta.

„Pa verovatno iz istog razloga iz kog i ti", kaže, delujući iznenađeno. Kada sam rezervisala kartu, iznenadila sam se brojem letova koji idu za Pariz svakog dana. Pretpostavljam da smo bile na različitim letovima, ali da su oba kasnila zbog oluje. U svakom slučaju, samo što je ne čujem kako se pita: *Kako to da su Miju*

primili na jedan od najekskluzivnijih letnjih baletskih programa u celom svetu?

Jer sam ogulila baletanke da bih ovde došla, želim da kažem.

Neću da lažem – Odri jeste jedna od najboljih balerina naših godina u naše tri savezne države, ali dobro, pa šta, i ja sam. Znam to jer se takmičimo jedna protiv druge na svakom većem nastupu maltene otkad smo prohodale. Ja živim u Vestčesteru, pored Njujorka, a Odri u Konektikatu, tako da ne idemo u istu baletsku školu (hvala bogu), ali nekoliko puta godišnje gledam je kako grabi uloge, dobija nagrade, i to gotovo uvek meni *tik* ispred nosa.

„*Tebe* su primili u *Institut de l'Opéra de Paris*?", pita Odri savršenim akcentom, jedne obrve sumnjičavo izvijene. Vidim da je zažalila što me je to pitala, jer odmah dodaje: „Hoću reći, na koji su te nivo primili?"

Pročišćavam grlo ne bih li kupila malo vremena. Postoji pet nivoa programa, a učenike širom sveta svrstavaju u njih prema veštinama koje su pokazali u snimku za prijemni.

„Četvrti", kažem i ne spuštam pogled sa njenog.

Četvrti nivo je sjajan. Bila sam *tako* uzbuđena što sam se domogla četvrtog nivoa. Iskreno, bila sam srećna što su me uopšte primili, naročito nakon odbijenice koju sam dobila od njujorškog letnjeg programa Američkog baletskog pozorišta. Čitavog života radim na tome da me prime na ovakav neki program. Balet je nešto čime se moja porodica bavila generacijama – makar legenda tako kaže – a znam da bi baka bila prilično tužna kada me nijedna škola ne bi primila, što ne bi moglo ni da primiriše razočaranju koje bih ja osećala.

„Sjajno“, kaže Odri. Šaka joj steže dršku kofera, što je jedino što odaje njenu pravu reakciju. Da, dovoljno sam dobra za četvrti nivo.

„A ti si u…“, krećem da je pitam, iako mogu da pretpostavim odgovor.

„Petom“, odgovara hladno.

Klimam glavom. Osmehujem se na silu. Naravno. Nema veze, stvarno, Odri ima besprekornu tehniku, čak i ja to mogu da priznam.

„Ideš?“, pita me odsečnim glasom i kreće da hoda ispred mene. „Trebalo bi da podelimo taksi. Nema smisla da uzimamo dvoja kola za isto odredište“, dodaje Odri kao da razgovara sa detetom.

„Da.“ Mrsko mi je da priznam da je u pravu. „Ali verovatno smo u različitim studentskim domovima.“

Gledam adresu doma na telefonu, a Odri mi je čita preko ramena. Ispušta dubok uzdah. „I ja sam tu. Nemoj samo da mi kažeš da su sve studente iz Amerike strpali zajedno.“

„Izgleda“, kažem dok krećemo ka taksi stajalištu, ne trudeći se da prikrijem iznerviranost. Preko stotinu devojaka i momaka uzrasta od četrnaest do osamnaest godina prisustvuje ovom letnjem programu, a studentski domovi su raštrkani širom grada. Čim sam dobila prijemnu poruku sa adresom doma u kom ću odsedati, pomislila sam da sam osvojila parisku lutriju. Sada više nisam toliko sigurna u to.

„Bulevar Sen Žermen“, kažem vozaču nakon što smo se smestile na kožna sedišta taksija metalik sive boje. U Parizu su čak i taksiji šik.

Taksista mi se mršti u retrovizoru, a ja ne znam šta ću sem da mu uzvratim mrštenjem. Pojma nemam šta se dešava. Osećam se

kao da su mi misli zarobljene u nekom oblaku. Čak i da sam spavala u avionu, Odrino prisustvo bi bilo dovoljno da me poremeti.

Ona odmahuje glavom, zatim pruža taksisti telefon na kom je otvorena mapa sa našom adresom. Odmah mi je jasna početnička greška koju sam napravila. Toliko sam istraživala o Parizu da je trebalo da se setim da je Bulevar Sen Žermen jedna od najdužih ulica u gradu. Vijuga kroz većinu Riv Goša, dela Pariza južno od Sene. To je otprilike kao da kažete njujorškom taksisti da idete do Pete avenije.

Odri mi upućuje bitan pogled kojim kao da mi poručuje da imam sreće što je tu sa mnom.

Telefon joj zvoni čim se nađemo na auto-putu – mama je zove preko *Fejstajma*. Ja je nikada nisam upoznala, ali znam ko je – primabalerina u penziji koja je čitavu karijeru provela u moskovskom Boljšom teatru. Slušam Odri kako tupi o tome da joj je kašnjenje leta umalo uništilo život i shvatam da ja svojima nisam ni rekla da sam stigla. Šaljem im na brzinu poruku da je sve u redu. Tata mi odmah odgovara.

Srećno na upoznavanju! Pokaži im ko je glavni! Volim te.

Smešim se i odgovaram mu.

Potrudiću se! Volim i ja tebe.

A od mame ništa. Nastavljam da zurim u telefon, nadam se, pitam se, priželjkujem. Još uvek je ljuta na mene. Baka se zaklela da će je proći dok ja odem za Pariz, ali očigledno nije.

Meni je balet sve u životu još odmalena. Međutim, za moju mamu je to samo hobi, nešto zabavno što radim sa strane, vannastavna aktivnost koja mi zaokuplja pažnju vikendima. Stalno sam joj govorila da želim da postanem profesionalna balerina i da ću

uraditi sve da bi se to ostvarilo, ali uvek je slegala ramenima na to, kao da ću prerasti tu fazu. Srećom, zbog tate i Džoun (mamine mame) uvek je bio neko ko će da me vozi na časove, pomaže mi da šijem kostime za predstave i bodri me na važnim nastupima.

Ali sa mamom je postalo napeto kada sam krenula da pričam o tome da ću se prijaviti za ovaj program.

„Nisu te primili u Njujorku. Što bi ponovo pokušavala za Pariz?"

Tada samo što sam primila odbijenicu iz Njujorka i davala sam sve od sebe da ne pokažem koliko sam skrhana. Uvek sam znala kolika je konkurencija, ali sam pretpostavljala da imam solidne šanse nakon što sam čitav život posvetila baletu. Ali mama se nije slagala sa mnom. „Silne devojke žele to isto; jednostavno nema dovoljno mesta za sve", rekla je sa tužnim izrazom na licu. Mnogo me je zabolelo kada sam shvatila da je u pravu.

„Pariz je san svake ambiciozne balerine", rekla sam joj.

Iskrena da budem, tada se nisam tako osećala. Iako to stoji – program u Parizu jednako je cenjen kao onaj u Njujorku – ja sam sanjala samo o Američkom baletskom pozorištu i kako ću se jednog dana pridružiti njihovom ansamblu. Međutim, to se ovog leta neće desiti, a sebi nisam mogla da dozvolim da prihvatim poraz. U svetu baleta svi se međusobno poznaju, a granice zapravo ne postoje. Ako uspem u Parizu, na kraju ću se nekako domoći i Američkog baletskog pozorišta. Neće me se tako lako otarasiti, makar morala da pređem i okean kako bih im pokazala. Makar sam tako govorila sebi.

Mama je zavrtela glavom. „Ovo ti je poslednje leto srednje škole. Zar ne želiš da se viđaš sa prijateljima, ideš na bazen, u bioskop, i radiš razne druge stvari?"

„I u Parizu postoje bazeni i bioskopi."

Ignorisala je moj brecavi ton. „Mija, nije život samo balet. Moraš da imaš i rezervni plan. Svako bi trebalo da ga ima, naročito kada ti je sedamnaest i kada juriš za nemogućim snom."

Nikada pre nije bila tako izričita. Nemoguć san? Pa, hvala ti što veruješ u mene, mama.

Uprkos svemu što je rekla, nastavila sam da vežbam za svoj snimak i proverila sve što je potrebno – uvod u kom ću objasniti iskustvo i školovanje, prikaz svih ključnih koraka, a onda solo rutina u trajanju od najmanje dva minuta. Baka Džoun me je čak iznenadila novim trikoom prelepe golubijesive boje.

„Biće ti to triko za Pariz", rekla je kad sam otrčala u sobu da ga probam. Savršeno mi je pristajao i išao lepo uz moje plave oči.

„Nisam još ni primljena", rekla sam joj dok sam podešavala bretele na ramenima. Ruke su mi drhtale dok sam zamišljala kako vežbam *plije* u pariskom studiju okupanom svetlom.

„Ali primiće te", rekla je baka čvrstim glasom. „Kako da te odbiju? To ti je u krvi."

„Mama!", rekla je mama baki Džoun kada mi je ušla u sobu. Skeptično je pogledala Degaov poster koji mi je visio iznad kreveta. „Možeš li molim te da prestaneš da govoriš to? Nije čak ni tačno."

Baka je uzdahnula, pa se okrenula ka meni. „Naravno da je tačno. Potičeš iz dugačke loze balerina, Mija." Namignula mi je. „Ti mi veruješ, jelda?"

Baka Džoan mi priča tu istu priču od prvog dana kada sam probala tutu suknjicu. Taj prvi deo je zaista tačan – moja prababa je bila Francuskinja. Upoznala je Amerikanca u Parizu kada su joj bile dvadeset tri, zaljubila se, i preselila se za SAD ubrzo nakon

venčanja. Ali pre toga – i tu priča kreće malo da se muti – bila je balerina. Kao njena majka pre nje, i njena majka pre nje, sve do kraja devetnaestog veka kada je baba moje prababe bila primabalerina Pariske opere, što je bila najprestižnija pozicija. Navodno je u to vreme Edgar Dega nacrtao svoju čuvenu sliku sa balerinama.

Baka insistira na tome da je Dega nacrtao baku moje prabake i da je ona bila tema jednog od njegovih remek-dela. Mama ludi od neodređene prirode te porodične legende. Ne veruje u tu priču, i kad god je baka Džoun pomene, mama jedva dočeka da naglasi da niko ne zna na kojoj bi slici naša pretkinja mogla biti, niti joj se iko seća imena. Ako je *uopšte* bila balerina. Mama nikada ne propušta da me podseti da je priča najverovatnije izmišljena i da nema načina da se išta sazna sa sigurnošću. Ne želi da verujem u bajke.

Ali ja verujem.

Taj sam mit dovoljan je dokaz da je balet moja sudbina – kako nešto neobično poput ovoga može da se prenosi sa generacije na generaciju ako nije istina? Ta priča je oduvek deo mene, toga kako igram. Kada igram, ponekad zamišljam svoju pretkinju kako se vrti na pozornici, pod svetlošću lampi na gas, dok Dega stavlja uljane i pastelne boje na platno i papir. Volela bih da je to bio deo njegove inspiracije, da ju je posmatrao kako se vrti u moru boje i svetla.

Za audicijski snimak nosila sam novi triko, a Kamila, moja najbolja drugarica iz baletske škole, pomogla mi je da ga snimim. Ona je odlučila da će se prijaviti samo za lokalne letnje programe i zaklela se da to nema nikakve veze s tim što ne želi da se udaljava od svog novog dečka – ambicioznog mladog muzičara po imenu Pedro. Mislim da je mami krivo što i ja nemam dečka, ali moje iskustvo u dejtovanju zasad je samo dokazalo da ni zbog koga srce

ne može da mi zatreperi kao zbog baleta. Kosu sam svezala u zategnutu punđu i detaljno našminkala lice. I dva meseca kasnije, primili su me u Parisku operu, kao što mi je baka i bila obećala.

Na trenutak zatvaram oči, a kada ih ponovo otvorim, pogled mi uzvraća jedna od najpoznatijih crkava na svetu.

„Notr Dam!", cičim ka Odri, koja ne reaguje. Nabijam se licem uz prozor, upijajući njenu lepotu, dva tornja koji nestaju iz našeg taksija, izvijeno zdanje koje se otkriva u pozadini, čistu veličanstvenost svega toga. Moj prvi pogled na Pariz! Ali nemam vremena da uživam u trenutku, jer taksi skreće desno i nekoliko minuta kasnije stajemo sa strane široke ulice prepune biciklista, autobusa i pešaka.

„Konačno", kaže Odri dok baca pogled kroz prozor.

Vozač leže na sirenu zbog bicikliste koji je projurio pored i sada sam svakako budna. Biciklista se okreće i viče, pretpostavljam da psuje. Međutim, budući da je francuski jezik u pitanju, zvuči mi skoro pa prijatno. Taksista na to vrti glavom i parkira ispred zgrade od belog kamena, nekih šest spratova visoke, sa malim dvokrilnim prozorima i sivim zavesama u istom tonu – mesta koje će nam biti dom ovog leta. Zahvaljujući istraživanju *Gugl mapa*, znam tačno gde smo – na pljuc od obale Sene i živahnog studentskog kvarta po imenu Sen Mišel.

Hodnik u zgradi je veoma tih. Ako je verovati informacijama koje sam dobila po prijemu, moja soba je na trećem spratu. Vučem kofer uz krivudavo stepenište, stepenik po stepenik, dok Odri hitro prolazi pored sa torbom u rukama.

„Znala sam!", viče odozgo. Sustižem je i vidim kako stoji ispred vrata i vrti glavom.

Na rukom ispisanom znaku stoji: *Odri Čapman i Mija Dženrou*.

Duboko udišem. Cimerke. Uf!

U sobi su dva kreveta metalnog rama jedan preko puta drugog, postavljeni uza zidove okrečene u prljavobež. Tu su i dva malecna ormara i drveni stočić jedva dovoljno velik za laptop. Prozor gleda ka zgradi sa druge strane unutrašnjeg dvorišta i propušta veoma malo svetla, iako je sredina dana. Okej, i nije tako glamurozno kao što sam zamišljala.

Odri bez reči prolazi pored mene i uzima krevet kraj prozora. Brzo izvlači čistu odeću i užurbano kreće ka zajedničkom kupatilu. Uzimam majicu na pruge i lepršavu tamnoplavu suknju, i krećem za njom. Deset minuta kasnije obe smo ponovo u sobi i spremne da pođemo, ali u tom trenutku primećujem kartonsku tubicu kako mi viri iz kofera. Stajem kao ukopana.

„Šta je sad?“, pita me Odri kod vrata. Zbog kašnjenja leta moramo odmah da krenemo ako želimo da stignemo na čas upoznavanja na vreme.

Ne želim da joj objašnjavam da je u toj tubi moja omiljena slika na svetu. Obećala sam sebi da ću je okačiti čim stignem u Pariz. Trebaće mi samo sekunda.

„Kreni ti. Ja…“ Uzimam tubu i otvaram je. „Moram da obavim nešto.“

Odri mi upućuje čudan pogled. Njene krupne smeđe oči uokvirene su gustim ali savršeno oblikovanim obrvama. Sigurna sam da će izleteti kroz vrata i da do kraja leta više neće razgovarati sa mnom. Međutim, uzima nekoliko čioda iz plute iznad stola i izuva cipele.

„Požuri“, kaže.

Previše sam zapanjena da bih odgovorila dok sedam pored nje na krevet. Koji trenutak kasnije osmehujem se dok posmatram

prizor uz koji se budim otkad znam za sebe – *Baletska proba na bini*, slika Edgara Degaa sa balerinama u tutu suknjicama na probi na pozornici u Pariskoj operi. Tako je upečatljiva; maltene osećam napetost pre nego što će se zavesa podići.

„Sujeverna sam…“, krećem da joj objašnjavam.

Odri me prekida. „Jasno mi je. Ja kad oblačim baletsku odeću, uvek krećem sa leve strane. Prvo leva bretela preko ramena pa desna, pa leva noga u helanke, pa leva baletanka… ne mogu da igram ako nisam tako uradila.“

Kezim se. Odri i ja smo do tada razmenile šačicu ledenih reči, ali ovo obećava.

„Lepa je slika“, priznaje Odri.

Sa Degaovim plesačicama koje bde nada mnom, moja avantura u Parizu može konačno da počne.

DRUGO POGLAVLJE

OBE NAS IZNENAĐUJE iznenadno kucanje. Vrata naše sobe se otvaraju, a u njih ulazi sitna devojka smeđe kože i dugačke crne kose.

„Mija, Odri, *napokon*!“ Devojčin glas je vedar i oseća se jak britanski akcenat. „Ja sam Lusi. Svi ostali su već otišli na čas upoznavanja, ali Anuk i ja smo htele da vas sačekamo.“

Lusi se sklanja sa strane da bi u sobu ušla veoma visoka, bleda plavuša. Anuk nam maše i upućuje mio osmeh.

Preplavljuje me zahvalnost. Ove devojke su potpune neznanke, a ostale su da nas sačekaju – pa ko to radi? „Baš mi je drago što smo se upoznale!“

„Anuk je bila na programu prošle godine i veoma dobro poznaje Pariz“, kaže Lusi i pokazuje nam da požurimo kroz vrata. „Hajde, idemo.“

„Idemo desetkom, pa presedamo u peticu“, kaže Anuk sa akcentom za koji ne mogu da dokučim odakle je. Zatim na moj zbunjeni izraz dodaje: „Idemo metroom.“

„A, to!“, kažem. Možda kasnimo, ali makar se nećemo izgubiti.

„E, i čekaj“, dodaje Lusi i vadi nešto iz kese. Uzima dva kroasana umotana u salvete i dve mandarine. „Sačuvale smo vam ovo sa doručka, za slučaj da ne stignete da uzmete ništa.“

Nisam ni shvatala koliko mi stomak krči. „Hvala ti!“, kažem i uzimam svoju polovinu od nje, odmah zagrizavši pecivo. Au! Puterast ukus je prelep i krivo mi je što nemam više vremena da uživam u svom prvom zalogaju Francuske. „Vas dve ste mi trenutno omiljene osobe na svetu“, kažem između dva zalogaja.

Odri mrmlja jedno nejasno „hvala“ dok joj Lusi pruža hranu. Malo je nepristojna, naravno, ali Odri nije došla ovamo da sklapa prijateljstva.

Volela bih da sam i ja toliko disciplinovana, ali meni se *dopadaju* prijatelji. Prijatelji su… dobri. Zabacujem torbu preko ramena i navlačim cipele. „Spremna“, kažem.

Na putu do stanice Bastilja, saznala sam da je Anuk iz Amsterdama, a Lusi iz Mančestera, sa severa Engleske. Anuk deluje veoma usredsređeno i želi što pre da stigne do škole – možda zbog toga što je već prošla kroz ovo – dok Lusi celim putem ćaska, daje zanimljive komentare na račun Pariza i kikoće se kao da se znamo sto godina. Znam da sam ih tek upoznala, ali već volim ove devojke.

Izlazimo iz metroa kod Trga Bastilje i ne mogu a da ne stanem i zinem. Pariz mi je nadomak prstiju i napokon je stvaran. Jesam provela mesece razgledajući slike grada na *Instagramu*, ali toliko je drugačije kada ga vidiš svojim očima. Opera Bastilja je odmah pred nama, a njena ultramoderna staklena konstrukcija stoji ponosito iznad kružnog toka po kom je dobila ime – Trga Bastilje. Dok

sam istraživala, saznala sam da je ovo impresivno zdanje jedno od *dve* gradske opere. Prva opera, Opera Garnije, raskošna je palata na drugoj strani Pariza i vekovima je gostila baletske ansamble. Tu je Dega praktično živeo.

Saobraćaj jurca pored nas, kola sviraju, turisti zastaju kako bi fotografisali. Trotoari su oivičeni drvećem, čije grane krasi letnje tamnozeleno lišće. Opirem se porivu da se veselo zavrtim oko svoje ose jer sam napokon tu, dok nas Anuk vodi tihom uličicom sa naše leve strane. Koji minut kasnije, nailazimo na školu. U pitanju je klasično zdanje od bež kamena sa krovom prekrivenim škriljcem, kao što se viđa po celom Parizu. Kroz otvorene prozore čujem klavir i profesorku kako odbrojava: „*Un, deux, trois, quatre.*"

Iznad dvokrilnih tamnoplavih vrata stoji natpis *L'Institut de l'Opéra de Paris*.

„Imamo neviđeno sreće", kaže Lusi i uzdiše zadovoljno dok se penjemo mermernim stepeništem.

„Naročito mi sa petog nivoa", dodaje Odri.

Prevrćem očima, ali Lusin osmeh pomalo popušta. Otvara usta da odgovori nešto, ali Anuk se meša. „I četvrti nivo je sjajan… Skoro niko ne stiže do petog nivoa prve godine." Glas snižava do šapata i dodaje: „A ni druge, kad smo već kod toga", kao da priča iz iskustva.

Odri ništa ne komentariše na to, ali uglovi usana joj se izvijaju u zadovoljan osmejak.

Predvorje je puno studenata koji staju u red kako bi ušli u glavni auditorijum. Taman smo stigle na vreme za upoznavanje – *dobro je*. Nas četiri pronalazimo sedišta što bliže pročelju. Osvrćem se oko sebe i zapanjena sam raznovrsnošću tinejdžera koji pohađaju